

Reactie op de internetconsultatie AMvB Dierwaardige Veehouderij

Geachte,

Met waardering neem ik kennis van de inzet om dierwaardige veehouderij juridisch te verankeren. Toch stelt het voorliggende voorstel teleur, vooral ten aanzien van kalveren en runderen in de melk- en vleesindustrie. Een werkelijk dierwaardige veehouderij moet gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderbouwde inzichten over dierenwelzijn en natuurlijk gedrag. Hieronder geef ik puntsgewijs aan waar het voorstel tekortschiet, met verwijzing naar relevante literatuur en praktijkervaringen.

1. Moederzorg is essentieel – scheiding moeder en kalf is schadelijk

Het vroegtijdig scheiden van kalf en koe – vaak binnen 12 tot 24 uur – is gangbaar in de zuivelindustrie, maar leidt tot aantoonbare stress en negatieve effecten op het welzijn van zowel koe als kalf. Onderzoek toont aan dat kalveren die bij de moeder opgroeien een betere groei, socialere ontwikkeling en minder stressgerelateerd gedrag vertonen.¹

Dierwaardige veehouderij vereist dat kalveren bij hun moeder kunnen opgroeien. In Scandinavische landen en bij biologische “zoogkalfsystemen” is dit reeds praktijk.² Het is tijd dat de Nederlandse regelgeving dit ondersteunt in plaats van negeert.

2. Kuddegedrag: individuele huisvesting veroorzaakt leed

Runderen zijn uitgesproken sociale dieren. Kalveren hebben vanaf jonge leeftijd baat bij fysiek contact, gezamenlijke rust, spel en sociaal leren. Individuele huisvesting (toegestaan tot 8 weken) belemmert deze natuurlijke gedragingen. Groepshuisvesting vanaf dag één bevordert gezondheid, leervermogen en stressbestendigheid.³

Het isoleren van kalveren is niet verenigbaar met het uitgangspunt van een dierwaardig bestaan. Groepshuisvesting moet wettelijk de norm worden.

3. Weidegang moet verplicht worden

Toegang tot de wei stelt runderen in staat tot natuurlijk gedrag als grazen, exploreren, rollen en sociaal contact. Toch is weidegang geen verplicht onderdeel van het voorstel. Dit betekent dat met name stierkalveren hun hele leven in stallen op betonnen vloeren kunnen doorbrengen.

Onderzoek bevestigt dat weidegang de gezondheid van runderen verbetert (bijv. klauwgezondheid, ademhaling, bewegingsvrijheid) en stress vermindert.⁴ Bovendien draagt beweiding bij aan biodiversiteit en bodemgezondheid.⁵ Verplichte weidegang – voor alle runderen – is noodzakelijk.

4. Voeding: structureel ijzertekort en maagzweren zijn onacceptabel

In de vleeskalverhouderij wordt bewust ijzerarme melkvervanger verstrekt om "blank" vlees te produceren. Dit leidt tot bloedarmoede en lusteloosheid.⁶ Tegelijkertijd verhoogt een tekort aan ruwvoer het risico op maagzweren – een ernstig en veelvoorkomend welzijnsprobleem bij vleeskalveren.⁷

Kalveren moeten permanent toegang hebben tot ruwvoer (zoals hooi of gras), en voeding die voorziet in hun fysiologische behoeften. Een systeem dat ziekte in de hand werkt, is niet dierwaardig.

5. Ligcomfort: kalveren hebben recht op een zachte, schone rustplek

Kalfjes die op roostervloeren leven hebben vaker verwondingen, gewrichtsproblemen en liggen minder.⁸ Een zachte, droge en schone ligplek – op stro of in de wei – is fundamenteel voor welzijn, rustgedrag en thermoregulatie. In biologische houderijen is dit al de norm.

6. Buitenlucht is geen luxe, maar noodzaak

Dieren die nooit buiten komen, missen zonlicht, frisse lucht, natuurlijk dag-nachtritme en beweging. Dit is nadelig voor hun gezondheid en welzijn.⁹ Een dierwaardige veehouderij garandeert toegang tot buitenlucht voor alle dieren – ook stierkalveren en jonge runderen.

7. Naar een bredere transitie: biologische en regeneratieve landbouw als richtsnoer

Echt dierwaardige veehouderij vereist systeemverandering. Biologische en regeneratieve landbouw tonen dat het mogelijk is om dierenwelzijn te combineren met ecologisch herstel, gesloten kringlopen, en gezonde voeding.⁽¹⁰⁾

- Biologische systemen hanteren strengere welzijnseisen, zoals verplichte weidegang, groepshuisvesting en toegang tot ruwvoer.
- Regeneratieve landbouw streeft naar harmonie tussen dier, bodem, ecosysteem en boer – met positieve effecten op biodiversiteit, bodemkwaliteit en klimaat.⁽¹¹⁾

De AMvB biedt een kans om deze richting juridisch en beleidsmatig te verankeren.

Tot slot

Dierwaardigheid vraagt meer dan technische aanpassingen. Het vraagt erkenning van dieren als voelende wezens, met recht op natuurlijk gedrag, comfort en welzijn. Ik verzoek u de volgende punten op te nemen in de definitieve regeling:

- Verplichte moederzorg en groepshuisvesting
- Verplichte weidegang voor alle runderen
- Gezonde voeding met voldoende ruwvoer en ijzer

- Zachte, droge en hygiënische ligplekken
- Toegang tot buitenlucht voor alle dieren
- Structurele stimulans voor biologische en regeneratieve praktijken

Dank voor de mogelijkheid tot inspraak.

Voetnoten / bronnen

1. Sirovica et al. (2022). "The effects of cow–calf separation on calf health, behaviour and development: A review." *Animals*, 12(1).
2. Wageningen Livestock Research (2020). "Zoogkoe-systemen in de melkveehouderij."
3. Costa et al. (2016). "Invited review: Effects of group housing of dairy calves on behavior, cognition, performance, and health." *J. Dairy Sci.* 99(4):2453–2467.
4. Telezhenko et al. (2007). "Effect of access to pasture on lameness in dairy cows." *Preventive Veterinary Medicine*, 82(3-4):263–276.
5. Van Eekeren et al. (2020). "Beweiding en biodiversiteit." Louis Bolk Instituut.
6. EFSA (2012). "Scientific Opinion on the welfare of calves." *EFSA Journal* 10(5):2669.
7. Brscic et al. (2012). "Risk factors for abomasal lesions in veal calves." *Veterinary Record* 170(8).
8. Jensen et al. (2017). "The effect of flooring on dairy calves: behavior and health." *Animal*, 11(11):2045–2050.
9. FAWC (2009). "Farm animal welfare in Great Britain: Past, present and future."
10. Skal Biocontrole (2023). "Wat is biologische landbouw?"
11. LaCanne & Lundgren (2018). "Regenerative agriculture: merging farming and conservation." *PeerJ*, 6:e4428.